

Βιβλίο

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΤΙΝΑ ΜΑΝΔΙΛΑΡΑ

Ελληνίδες συγγραφείς στην κόψη του ξυραφιού

*Πέντε τίτλοι από την πρόσφατη βιβλιοπαραγωγή που φέρνουν
στο φως ιστορίες για τις πιο ακραίες εκφάνσεις της ανθρώπινης φύσης,
από την προδοσία έως τη ζηλοτυπία και από το πένθος έως τον έρωτα,
γραμμένες με μοντέρνο τρόπο και ακρίβεια.*

ΕΡΣΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σενιορίτα

Εκδόσεις Πατάκη

«Βρέθηκε να προχωράει στα τυφλά ακολουθώντας τα πιο έντονα χρώματα, τα πιο σπαρταριστά κόκκινα, τα εκθαμβωτικά κίτρινα, τα πιο δραματικά μπλε, πίσω από τους μικροπωλητές με το ονειροπόλο ύφος, τους χωρικούς με τις καλαθούνες φορτωμένες αβοκάντο, τις υπηρέτριες που έσερναν σκυλάκια με μουσούδα ποντικού και καρό μπντίνια», γράφει με ενάργεια στο νέο της βιβλίο η Έρση Σωτηροπούλου στήνοντας το πολύχρωμο σκηνικό, πάνω στο οποίο θα απλωθεί στη συνέχεια το λευκό του θανάτου. Το πένθος, που οι Μεξικανοί ξέρουν να ανάγουν σε αφορμή για γιορτή –το Μεξικό έχει απασχολήσει και στο παρελθόν τη συγγραφέα–, βρίσκει άμεση αντιστοιχία στον εσωτερικό θρήνο που πνίγει την πρωταγωνίστρια και προσφέρει αφειδώλευτα αφορμές για σκέψεις. Από αυτή την παράδοση παράλαση των τυχαίων περαστικών η ίδια αρύεται σκέψεις, εικόνες, συναισθήματα, ποιητικές εναντιώσεις, που με την πένα της Σωτηροπούλου γίνονται σπάργανα μιας γοητευτικής πλην όμως παραισθητικής μεταμόρφωσης. Στο πλαίσιο αυτής της διαρκούς μεταμορφωτικής διαδικασίας, απόρροια της οξυμένης αίσθησης που καλλιεργεί το πένθος, τα φτωχά κορίτσια του δρόμου φαντάζονται μέλη μιας μαγικής φυλής με αρχηγό τους έναν ζητιάνο που συναντά τυχαία η πρωταγωνίστρια στον δρόμο. Αυτός είναι που την αποκαλεί «Σενιορίτα», καθιστώντας τη μοναδική ηρώίδα σε

αυτή την αλλόκοτη Νέκυρα, καθώς βρίσκεται να συνομιλεί νοερά με τον νεκρό από καρκίνο αγαπημένο της, επαναφέροντας εκείνες τις ώρες στην Εντατική που παγώνουν τον χώρο και τον χρόνο. Κι όμως, η Σωτηροπούλου καταφέρνει ακόμα και αυτήν τη μεταφορική Κόλαση του Δάντη, που είναι η πραγματικότητα του νοσοκομείου στο μεταίχμιο του θανάτου, να τη μετατρέψει σε μια οργιαστική γιορτή λογοτεχνικών τροπικοτήτων –ή τεχνολογιών, όπως θα έλεγε ο Φουκό– σε ένα από τα καλύτερα βιβλία της. Γιατί, όπως υπογραμμίζει, «το συρλαχτό θα έπρεπε να γράφεται με δύο λ» σε αυτήν τη σωματική επένεργεια που έχει μόνο η λογοτεχνία στη ζωή των ανθρώπων.

ΜΑΡΙΑ ΦΑΚΙΝΟΥ

Όλα τα δέντρα

Εκδόσεις Αντίποδες

Κάθε ιστορία είναι ουσιαστικά η ενατένιση των προσδοκιών, κάθε αφήγηση είναι το σημείο καμπής που ορίζει η επιθυμία. Συνειδητά βγαλμένη από την επεξεργασία όλων των παραμέτρων, η ερωτική ιστορία που αφηγείται με τόσο ακριβή και τρυφερό τρόπο η Φακίνου στο νέο της βιβλίο δεν αφορά μόνο τη σχέση ενός ζευγαριού αλλά και τη σχέση με τον άλλο, τον περίγυρο, τη γλώσσα, την ίδια την πόλη. Μοιάζοντας βγαλμένη θαρρείς από τις φωνές της πόλης που έφερε στο προσκήνιο η ποίηση του Ουίλιαμ Κάρολος Ουίλιαμς με την ίδια τελετουργική ταύτιση, με αντίστοιχη Ιων

ΕΡΣΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σενιορίτα

Εκδόσεις Πατάκη

Σελ.: 72

ΜΑΡΙΑ ΦΑΚΙΝΟΥ

Όλα τα δέντρα

Εκδόσεις Αντίποδες

Σελ.: 166

ΕΛΕΝΑ ΜΑΡΟΥΤΣΟΥ

Ο κήπος των φυγδών

Εκδόσεις Ίκαρος

Σελ.: 112

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Επί σκοπώ πλουτισμού

Εκδόσεις Πόλις

Σελ.: 208

ΒΙΚΥ ΤΣΕΛΕΠΙΔΟΥ

Η αγέλη

Εκδόσεις Πατάκη

Σελ.: 320

key προσέγγιση και αμέριστη τρυφερότητα, αλλά με την οδυνηρή επαναφορά όλων των απτών λεπτομερειών που ανακαλεί η ποίηση της Σιμπόρσκα –την οποία αναφέρει στην αρχή του βιβλίου της–, η Φακίνου καταγράφει μια ιστορία που επιθυμούσαμε καιρό να διαβάσουμε, αλλά όλοι ξεχνούσαν να μεταφέρουν στο χαρτί: πρόκειται για την υπόγεια ποίηση μιας ερωτικής ιστορίας. Δεν ξέρουμε αν στην εξιστόρηση περιλαμβάνονται προσωπικά βιώματα, λόγω της αμεσότητας και του εξομολογητικού τόνου της αφήγησης, αλλά αυτό έχει ελάχιστη σημασία, αφού οι λεπτομέρειες κάθε ανάμνησης μεταμορφώνουν τα τοπία, τα σημεία και τους δρόμους. Ποτέ η πόλη δεν είναι ίδια έπειτα από μια ερωτική ιστορία, όπως και κανείς – και η Φακίνου το ξέρει αυτό καλά. Άλλωστε, η ιστορία της Μαρίας και του Πέτρου θα μπορούσε να είναι η ιστορία τού καθενός από εμάς.

ΕΛΕΝΑ ΜΑΡΟΥΤΣΟΥ

Ο κήπος των φυγδών

Εκδόσεις Ίκαρος

Το στοιχείο της ανασυγκρότησης της μνήμης και ενός αρχαιακού παρελθόντος που επαναπροσδιορίζει το παρόν είναι κεντρικό ζήτημα στη γραφή της Μαρούτσου, που ακροβατεί, ενίοτε με παιγνιώδη τρόπο, ανάμεσα στις διαφορετικές ταυτότητες και αφηγήσεις. Έτσι κι εδώ, σε αυτή την πολυφωνική, όπως τιτλοφορείται, νουβέλα, η συγγραφέας ανοίγει όλη τη βεντάλια των διαφορετικών αφηγήσεων, καθώς με αφορμή τα λείψανα δεκατριών ανθρώπων από τον περίφημο Κήπο των Φυγδών –από όπου και ο τίτλος του μυθιστορήματος– στην Πομπηία συναντώνται τα κεντρικά πρόσωπα του έργου, η φιλόλογος Σόνια, που μαθαίνουμε τη ζωή της μέσα από την καταγραφή των σκέψεών της σε ημερολόγιο, ο μαθηματικός Ανδρέας, που ξεδιπλώνει τη ζωή του απευθυνόμενος στον ψυχαναλυτή του, η μαθήτρια Νεφέλη, που προσπαθεί να καταγράψει το «αυτοπορτρέτο» της, το οποίο θα κλείσει σε φάκελο και θα ανοίξει στα εξή-

ντα της, αλλά και η γυμνάστρια Κατερίνα με τον ξεναγό Λεονάρντο, όπως περιγράφονται μέσα από έναν τριτοπρόσωπο αφηγητή που μετατοπίζει το κέντρο βάρους της αφήγησης στο άκρως πρωτότυπο κεφάλαιο «Επιβαίνοντες σε αερόστατο που χάνει ύψος ή Παυσίλυπο εκμαγείο». Η συνάντηση όλων αυτών των προσώπων στην πενήνθερη εκδρομή στην Πομπηία ουσιαστικά μετατρέπεται σε μια αναζήτηση προσωπικών προσδοκιών και στόχων και κυρίως αυτεπίγνωσης, μέσα από αυτό το περίτεχνο παζλ των διαφορετικών ψυχισμών που ανιχνεύονται στις σελίδες, όπως οι αναπαραστάσεις στις τοιχογραφίες της Πομπηίας. Καινοφανές εύρημα η αρχή της εξιστόρησης, μέσα από την οπτική όχι ενός προσώπου αλλά... ενός ψωμιού που απανθρακώθηκε το 79 μ.Χ. στην Πομπηία και φέρνει σε πρώτη γραμμή τον περιβάλλοντα χώρο που με την ενέργειά του επιβάλλεται στις φευγαλέες, υποκειμενικές ενατενίσεις, θέτοντας ερωτήματα για το μεγάλο φόντο που είναι κυρίαρχο στις επιμέρους ιστορίες και ζωές των ανθρώπων.

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
Επί σκοπού ηλουτισμού
Εκδόσεις Πόλις

«Πότε στράβωσε αυτή η βίδα στην ψυχή του;», αναρωτιέται ο πρωταγωνιστής του νέου βιβλίου της Ελισάβετ Χρονοπούλου αναφορικά με τον τόσο ξένο αλλά και συνάμα άκρως οικείο, όπως θα αποδειχθεί, δωσίλογο, με τον οποίο έρχεται αντιμέτωπος μέσα από τις ημερολογιακές καταγραφές που ανακαλύπτει τυχαία μετά την απρόσμενη κλήση ενός αγνώστου. Η ερώτηση, που τίθεται με τον τρόπο του Ντοστογιέφσκι, επαναφέρει το αιώνιο ζήτημα του κακού σε σχέση με την ανθρώπινη φύση και τον τρόπο που αντιμετωπίζει τις ακραίες καταστάσεις. Στην περίπτωση αυτή, το καίριο ερώτημα προκύπτει όταν ο Γιώργος Αολανίδης δέχεται ουσιαστική «εισβολή» στη ζωή του από τον υπέρηγο Δημοσθένη Σαρίκα, ο οποίος, μαζί με ένα σεβαστό χρηματικό ποσό, του κληροδοτεί ένα τετράδιο γεμάτο ημερολογιακές καταγραφές. Όλα όσα διαβάζει σοκάρουν τον ήρωα, ο οποίος μεγάλωσε με τη γιαγιά του, αγνοώντας τα μεγάλα μυστικά της οικογένειας που έρχονται σταδιακά στο φως μαζί με σοκαριστικές λεπτομέρειες για μια Ελλάδα που όλοι μας, όπως κι ο ίδιος, προτιμάμε να σπρώχνουμε κάτω από το χαλί. Πρόκειται ουσιαστικά για συγκλονιστικές αποκάλυψεις πραγματικών γεγονότων που συνδέονται άμεσα με τις εγκληματικές πράξεις των δωσιλόγων, από τα οποία αφορμάται η συγγραφέας για να γράψει ένα πολυεπίπεδο μυθιστόρημα για την ανθρώπινη φύση αλλά και για το βάρος της Ιστορίας. Αφορμή στάθηκαν όλα όσα η ίδια ανίχνευσε στα αρχεία του Ειδικού Δικαστηρίου Δωσιλόγων Αθηνών της περιόδου 1945-1949, που από μόνα τους αποκαλύπτουν πολλά για τις ανθρώπινες αντιδράσεις αλλά και για τις διαφορετικές εκφάνσεις της κοινωνικής ιστορίας: από τη μία τα εγκλήματα των ισχυρών και από την άλλη οι άνδρες και

οι γυναίκες που αντιστάθηκαν. Σύμβολο ελπίδας ο τρόπος αντίστασης, όπως αυτός δύο γυναικών, της Λιλής και κυρίως της Αμαλίας, η οποία αποκαλύπτει τη διπλή διάσταση της επαναστατικής πράξης τόσο στο χαρτί, όπου καταγράφει τους ποιητικούς της στίχους, όσο και στην πρώτη γραμμή του αγώνα.

ΒΙΚΥ ΤΣΕΛΕΠΙΔΟΥ

Η αγέλη

Εκδόσεις Πατάκης

Η Βίκυ Τσελεπίδου, μία από τις αγαπημένες μας συγγραφείς, δεν είναι από αυτές που επιδεικνύονται μέσα από θέματα ευκαιριακά. Δουλεύει σχολαστικά, με τη γνωστή εμμονή που έχει για την αρχειακή καταγραφή και την αρχαιολογία, πάνω στις διάφορες εκφάνσεις της ανθρώπινης φύσης στο διάβα της ιστορίας και στο σήμερα. Εξετάζει σχολαστικά τι συμβαίνει στα πιο άπιαστα σημεία του ψυχισμού και δεν έχει φοβηθεί να μιλήσει για γενεαλογικές αμαρτίες και για επαναλαμβανόμενα εγκλήματα ή να θίξει ακόμα και θέματα που δεν τολμάει κανείς, όπως, μεταξύ άλλων, η παιδεραστία. Αυτή τη φορά, στην Αγέλη, που βρίσκει την Τσελεπίδου σε έναν νέο εκδοτικό οίκο, οίγουρη πια για τα βραβευμένα από την Ακαδημία Αθηνών συγγραφικά της όπλα, ασχολείται με ένα κρίσιμο θέμα, όπως η γυναικοκτονία, όχι όμως από την πλευρά του θύματος αλλά από εκείνη του θύτη: πόσοι συγγραφείς έχουν τολμήσει να μιλήσουν με τη φωνή του θύτη και του περιβάλλοντός του; Όχι μόνο ακούμε την εκδοχή του φονιά, που παρεμβάλλεται ανάμεσα στις αφηγήσεις των ανθρώπων που τον γνώριζαν, αλλά διαβάζουμε, μέσα από μια πρωτοπρόσωπη γραφή, όλα όσα μπορεί να μεταφέρει μόνο μια συγγραφέας με επιοπτεία και με συνείδηση της επικίνδυνης αποστολής της. Εκεί αντιλαμβανόμαστε ότι το έγκλημα δεν προκύπτει αυτόματα, από ένα ανθρωπόμορφο τέρας, καθώς καταγράφεται στην ελάχιστη αντίδραση που θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητη, δίνοντας το στίγμα της στιβαρής πατριαρχίας που μολύνει συμπεριφορές και αντιδράσεις: αυτές είναι, άλλωστε, που οπλίζουν το χέρι του εγκληματία, όπως η αγέλη τον επιτιθέμενο σκύλο, επιτρέποντάς του να είναι ο «παθιασμένος» άνδρας, ο «αυθεντικός», αυτός που αποκτά από νωρίς άλλους ρόλους σε σχέση με τη γυναίκα. Άλλωστε, όπως πολύ σοφά ορίζει η συγγραφέας, το πραγματικό θύμα δεν είναι η Λυδία που μεγάλωσε σε ένα αυστηρό περιβάλλον με έναν αντίστοιχο ελεγκτικό πατέρα, αλλά κάθε Λυδία που θα μπορούσε να είναι στη θέση της, «δολοφονημένη δίπλα του». Αρκεί η αναγνώστρια –και κυρίως ο αναγνώστης– να αναλογιστεί την ενδεχόμενη συνεισφορά σε μια αποτρόπαια πράξη που φέρνει στο προσκήνιο, χωρίς κανέναν διδακτισμό, η συγγραφέας, καθιστώντας υπόλογη μια κοινωνία που δεν έχει καν επιτρέψει να αναγνωριστεί επίσημα ο όρος «γυναικοκτονία».

Η ερωτική ιστορία που αφηγείται με τόσο ακριβή και τρυφερό τρόπο η Φακίνου στο νέο της βιβλίο δεν αφορά μόνο τη σχέση ενός ζευγαριού αλλά και τη σχέση με τον άλλο, τον περίγυρο, τη γλώσσα, την ίδια την πόλη.

L I F O